

Rapport fra borgermødet d 18. februar 2026 om klimatilpasninger i Egå, Vejlbj Fed og Risskov

Som I har hørt og muligvis deltog i, har Aarhus Kommune med 6-7 måneders forsinkelse barslet med et analyse af risici for klimaskader i området Egå, Vejlbj Fed og Risskov plus et mulighedskatalog bestående af 14 klimatilpasningsindsatser, der skal imødegå klimaskader. Den kan hentes her <https://aarhus.dk/media/gu3p0bx1/forundersoegelse-egaa-vejlby-fed-og-risskov.pdf> og er righoldigt illustreret, hvis du får lyst til at dykke ned i den. Den blev fremlagt på Borgermødet den 18/2 var arrangeret af foreningernes fælles Klimagruppe for området Egå, Vejlbj Fed og Risskov, og bagefter var der mulighed for at diskutere med forfatterne.

De samfundsøkonomiske risiko for hele området ved ikke at imødegå oversvømmelser ligger om 50 år på 1,250 milliarder i 2070 og om 100 år på 5,3 milliarder 2024. Det er oversvømmelser forårsaget af Stormflod, Grundvandsstigning, Skybrud og Vandløb, og disse kilder til oversvømmelse skal ses i sammenhæng, da kilderne hænger sammen og påvirker hinanden. Det står klart at det er billigere at investere i klimatilpasninger end ikke at gøre noget.

I Digelagets område kommer i største risici fra stormfloder og stigning i grundvandsspejlet. Det er efterprøvet at disse to kilder hænger nøje sammen, da grundvandsspejlet stiger sammen med at bugtens middelvandstand stiger. For nuværende vil vores dige beskytte os, og frem mod 2040 vil det med meget stor sandsynlighed også holde. Men på det mellemlange sigt frem til 2070 vil diget ikke være højt nok ved en 100 års hændelse. På det lange sigt op til 2100-2124 vil havvandstanden ved en stormflod være over 2,5 meter inklusiv en stigning i grundvandsniveauet på 57 cm ved en 100 års hændelse. Disse 100 årshændelser vil samtidigt ske meget hyppigere.

Derfor skal der ifølge mulighedskataloget indenfor de næste 40 år enten ske en forhøjelse af det eksisterende dige, eller ske en fremrykning af kysten med et nyt dige på. Dertil skal der etableres grundvandspumper og rørføringer, der kan holde grundvandsspejlet nede på et tåleligt niveau for vore bygninger. Det er karakteristisk at beskrivelserne af klimatilpasningerne i mulighedskataloget er på et princip niveau, som skal diskuteres og konkretiseres før der kan foretages en projektering. Det er den næste opgave, kommunen skal løse.

Her er der forsat mulig for at vi som borgere i området kan indvirke på konkretiseringerne, hvilket er vigtigt for vores del af diget. Erfaringer med diger fortæller, at havdiger bør opbygges med svagt hældende forskråning (f.eks. mellem 1:5 og 1:10). Derved fordeles bølgeenergien over et større areal. Bølgerne taber kraften, mens de ruller hen over den flade forskråning og derved mindskes bølgepåvirkningen på diget og risikoen for gennembrud. Bagskråningen kan være stejle, eksempelvis 1:3. Et nyt dige på 3 meters højde giver det en digefod på 25-35 meter. Det er der plads til ved Bellevue og nordover, men på strækningen mod syd fra Bellevue bliver standen smallere og smallere indtil den er kun 5-10 meter fra ca. Rønnevej og sydpå.

Her peger mulighedskataloget på højvandsmur, når der ikke er plads til et havdige. Det lyder ikke godt i mine ører at skulle kigge ud på en højvandsmur. Den anden mulighed er en fremrykning af kysten med 25-35 meter mod øst. Vanddybden langs kysten syd for Bellevue falder jævnt ud mod 2 m linjen, der i dag ligger 100-130 meter. Samtidig gives mulighed for at indrette et naturmiljø på bagsiden af diget. Endelig peges der på at klimatilpasningen kan deles op i 2 faser, hvor den første digehøjde er på 2,5 meter og 20-30 år senere kan forhøjes igen.

Måske er der helt andre konstruktionsmuligheder. Kan man udlægge stenrev til at tage styrken af bølgerne? Problemet er her at skaderne på vores nuværende dige kommer med højvande og

østenstorm. Hvis stenrevet skal nytte noget i den situation, skal det nok være så højt at det er synligt et stykke op over middelvandstand. En variant af højvandsmuren er at hamre spunsjern ind i et forhøjet dige, så spunsen ikke kan ses. Samtidigt beholder vi den form vores dige har i dag. I en 100 års hændelse vil diget foran spunsen blive kraftig beskadiget og skal genskabes hver gang med de omkostninger det medfører. Kan vi beholde den digeform vi har beskyttet med store sten og blot forhøje den gradvist? Men der skal samtidigt være passage.

I forhold til hvordan betalingen for nye digekonstruktioner og alle de hermed sammenhængende konstruktioner skal falde, er der en chance for at få staten så vel som kommunen til at gå ind med et bidrag. Men vi som matrikelejere kommer også til at betale. Her arbejdes for at der etableres et vandlag for hele området Egå, Vejlby Fed og Risskov med kommunen for bordenden, hvor alle matrikler skal bidrage til alle klimatilpasninger ud fra en fordelingsnøgle baseret på den nytte en matrikel har af de enkelte klimatilpasninger. Det arbejder en gruppe forskere på Aarhus Universitet på at udvikle. Udgiften grundejere skal bidrage med skal så tinglyses på alle matrikler. Hvis kommunen eller staten vil stå som garant på et 30-årigt lån, så kan udgiften blive fordelt over alle matrikler i området og over 30 år.

Med venlig hilsen Nils Bundgaard, formand for Digelaget Vejlby Fed